

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Володимир ЄРМАЧЕНКО

Проектний менеджмент

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **24 «Сфера обслуговування»**
Спеціальність **242 «Туризм»**
Освітній рівень **третій (освітньо-науковий) – доктор філософії**
Освітня програма **«Туризм»**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Завідувач кафедри
економічної кібернетики
і системного аналізу

Лідія ГУР'ЯНОВА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри економічної кібернетики і системного аналізу
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробники:

Гур'янова Лідія Семенівна, д.е.н., проф, зав. кафедри економічної кібернетики і системного аналізу

Панасенко Оксана Володимирівна, к.е.н., доц. кафедри економічної кібернетики і системного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Однією із сучасних методологій організаційного управління в умовах ринку є проектний менеджмент. Різноманіття проектів, з якими приходиться зіштовхуватися в реальному житті, надзвичайно велике. Вони можуть відрізнятися предметною областю, ступенем складності і т. ін. Так, як проекти можуть розглядатися: будівництво житлового будинку чи промислового об'єкта, створення нової організації, підготовка і підписання контракту.

Зростання масштабів проектів, часова обмеженість їхньої тривалості, обмеженість необхідних ресурсів, неповторність, комплексність викликали необхідність розробки спеціальних методів планування, контролю термінів виконання й організації, взаємодії виконавців проекту. Прискоренню процесу розвитку методів управління проектами зробило і широке впровадження обчислювальної техніки для обробки даних.

Проектний менеджмент сформувався як особлива професійна сфера діяльності і самостійна дисципліна. У якості останньої проектний менеджмент розглядається як систематична дисципліна, що поєднує як спеціальні знання, що визначаються тією сферою діяльності, до якої відноситься проект, так і знання, отримані унаслідок вивчення загальних закономірностей, властивих проектам усіх сфер діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність методів розробки, аналізу і реалізації проектних рішень.

Основними завданнями вивчення даної навчальної дисципліни є оволодіння практичними навичками проектного аналізу та прийняття рішень у процесі управління проектами в умовах нестаціонарного зовнішнього середовища та обмеженості ресурсів за допомогою використання сучасних економіко-математичних методів і моделей та пакетів прикладних програм.

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань і практичних навичок з методології управління проектами, сучасних проблем аналізу і синтезу проектів.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1А
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Преквізити	Постреквізити
Психологія економічної діяльності в умовах інформаційної економіки	Методологія та організація наукових досліджень

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Вивчення теоретичних засад та набуття практичних навичок дослідження світового туристичного ринку, ідентифікації та прогнозування тенденцій формування міжнародних туристичних потоків	Розробляти стратегію туристичної діяльності на рівні держави, регіону та підприємства відповідно до пріоритетів суспільного розвитку. Розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності національного туристичного продукту, у межах чинного законодавства

Здатність використовувати методи і прийоми організації кроскультурних комунікацій у глобальному діловому середовищі, планувати діяльність туристичного підприємства на засадах етичності та соціальної відповідальності;	Вивчати та використовувати досвід зарубіжних країн у реалізації програм розбудови туристичної інфраструктури. Розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності національного туристичного продукту, у межах чинного законодавства
Використання комплексу маркетингу та комунікаційних технологій з метою аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єктів туристичного ринку, розробки та впровадження довгострокової стратегії діяльності туристичного підприємства та забезпечення його поточних операцій, побудови інформаційно-комунікаційної мережі між представниками органів влади, ділових кіл та суспільних організацій	Будувати ефективну політику маркетингових комунікацій із просування туристичного продукту, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій. Розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності національного туристичного продукту, у межах чинного законодавства

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія застосування управління проектами

Тема 1. Класифікація і структура проектів

Поняття проекту. Сутність системи управління проектом. Базові елементи управління проектом. Підсистеми управління проектом. Ознаки класифікації проектів. Типи проектів, їх характеристика. Поняття зовнішнього і внутрішнього середовища проекту. Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища проекту. Учасники проекту. Функції учасників проекту.

Тема 2. Етапи життєвого циклу проекту

Поняття життєвого циклу проекту (ЖЦП). Основна діяльність. Діяльність по забезпеченню проекту. Основні підходи щодо визначення фаз ЖЦП. Принципи виділення фаз життєвого циклу проекту. Характеристика фаз ЖЦП. Класифікація стадій ЖЦП. Ідентифікація. Розробка. Експертиза. Переговори. Реалізація. Завершальна оцінка.

Тема 3. Організація проектно-орієнтованої діяльності

Визначення поняття структури проекту. Основні задачі та правила структуризації проекту. Технологія процесу структуризації проекту. Моделі, що використовуються на різних етапах структуризації проекту. Організаційна форма та організаційна структура управління проектами. Класифікація організаційних форм. Типи організаційних структур, їх характеристика. Критерії вибору типу оргструктури для умов конкретного проекту.

Змістовий модуль 2. Методи управління проектами

Тема 4. Управління предметною сферою проекту

Поняття предметної сфери. Основні інструменти управління предметною сферою проекту. Ініціація проекту. Планування предметної області проекту. Організація виконання та контроль стану предметної області проекту. Аналіз стану і регулювання конфігурації предметної області проекту. Завершення управління предметною областю проекту. Управління змінами в проекті. Зовнішні джерела змін проекту. Внутрішні джерела змін проекту. Масштабність змін. Управління змінами в проекті (Project Change Management). Види змін.

Прогнозування змін. Оцінка наслідків внесених змін. Документи, що регламентують і протоколюють проходження змін.

Тема 5. Методи оптимізації основних параметрів проекту

Управління часом та його зв'язок з іншими функціями управління. Оптимізація часових характеристик. Використання резервів часу. Основні методи оптимізації часових характеристик. Розробка календарного плану. Визначення часу початку і завершення проекту, його частин, найважливіших подій, оптимізація часових характеристик, використання резервів часу.

Методи оцінки та прогнозування вартості проекту. Основні етапи управління вартістю проекту. Планування ресурсів. Оцінка вартості. Розробка бюджету проекту. Складання кошторису. Контроль вартості проекту. Контроль за використанням та надходженням грошових коштів.

Поняття управління якістю проекту. Організація робіт по забезпеченню якості проекту.

Тема 6. Автоматизація функцій управління проектами

Інформаційні технології та програмні засоби в управлінні проектами. Сучасні пакети прикладних програм, що використовуються в управлінні проектами, їх основні можливості, переваги і недоліки. Сучасний стан ринку програмних засобів з управління проектами в Україні, перспективи розробки вітчизняних пакетів прикладних програм.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, презентації, банки візуального супроводу, робота в малих групах.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації здобувачів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості здобувачів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання здобувачів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у здобувачів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Здобувачі стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лабораторні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Лабораторні заняття: рейтинг-планом навчальної дисципліни передбачено виконання здобувачами п'яти лабораторних робіт, оцінювання яких здійснюється шляхом захисту звітів з лабораторних робіт. Максимальна оцінка за захист кожного звіту з лабораторної роботи – 10 балів, мінімальна – 6 балів.

При оцінюванні звітів з лабораторних робіт використовуються наступні критерії:

10 балів – здобувач одержує за повністю комплексно розв'язане завдання, з повним обґрунтуванням обраного ходу розв'язання й отриманих висновків;

9 балів здобувач одержує за повністю чітко і логічно послідовно розв'язане завдання, з повним обґрунтуванням обраного ходу розв'язання й отриманих висновків, але неповною змістовною економічною інтерпретацією отриманих результатів і сформованих управлінських рішень;

8 балів – здобувач одержує за повністю логічно послідовно розв'язане завдання, без обґрунтування ходу розв'язання й отриманих висновків;

7 балів – якщо завдання розв'язане повністю, але відсутнє економічне обґрунтування, не повністю зроблені висновки; припускаються незначні випадкові погрішності;

6 балів – якщо дослідження не було повним та відсутнє обґрунтування, а також не зроблені чіткі логічні висновки; завдання виконане в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні здобувач припускається помилок;

Звіти, які оцінюються нижче 6 балів, повертаються здобувачу для доопрацювання та виправлення зауважень.

Самостійна робота: самостійна робота з навчальної дисципліни включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до лабораторних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукових публікацій та підготовку презентації; контрольну перевірку здобувачами особистих знань. Оцінювання відбувається шляхом захисту презентації та написання письмової контрольної роботи.

Тематика презентації обирається здобувачем самостійно та узгоджується з лектором. Презентація готується на основі аналітичного розгляду наукових публікацій з проектного аналізу. Максимальна кількість балів – 40, мінімальна – 24. Оцінювання презентації здійснюється за такими критеріями: актуальність обраної теми (до 10 балів), структура та зміст (до 10 балів), дизайн та наочність (до 10 балів), виступ (до 10 балів).

Письмова контрольна робота проводиться на останньому занятті з метою визначення рівня володіння навчальним матеріалом та здатності здобувача застосовувати отримані знання на практиці для вирішення широкого класу задач аналізу ефективності управління проектами. Максимальна кількість балів – 10, мінімальна – 6. При оцінюванні письмової контрольної роботи використовуються наступні критерії:

10 балів – за повністю вірно розв'язане завдання, з повним обґрунтуванням отриманих висновків і поданням пояснень здобувача; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами прийняття ефективних рішень із моделювання; застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу.

9 балів – за повністю вірно розв'язане завдання, з повним обґрунтуванням отриманих висновків і поданням пояснень здобувача; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами прийняття ефективних рішень із моделювання; застосування для відповіді тільки рекомендованої літератури.

8 балів – при наявності вірно розв’язаного завдання, з недосить повним обґрунтуванням отриманих висновків і поданням пояснень здобувача; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань та розв’язання ситуацій. Припускаються незначні випадкові погрішності.

7 балів – при наявності правильного рішення, але при відсутності його обґрунтування і пояснень; якщо здобувач при виконанні завдання демонструє лише основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Завдання виконане в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні здобувач припускається значних помилок.

6 балів – якщо завдання вирішене частково правильно з використанням типового алгоритму, тобто відсутні остаточні висновки або в ході рішення була допущена технічна помилка або здобувач допускає значних помилок, що загалом впливають на результат, що доводить недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв’язання задач; здобувач при відповіді продемонстрував розуміння лише основних положень матеріалу навчальної дисципліни

Підсумковий контроль: формою підсумкового контроль є залік, який оцінюється сумою набраних балів за всі види навчальної діяльності. Максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу скласти залік, – 60 балів.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E	незадовільно	не зараховано
35 – 59	FX		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мах бал
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція	Лекція. Класифікація і структура проектів	
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота № 1. Ініціація проекту. Класифікація проектів за різними класифікаційними ознаками. Вартісна оцінка проекту	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Питання до самостійного опрацювання: особливості застосування інструментів методології УП до проектів різних	

		типів		
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 2	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція. Етапи життєвого циклу проекту		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 1. Ініціація проекту. Класифікація проектів за різними класифікаційними ознаками. Вартісна оцінка проекту	Звіт з лабораторної роботи	10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Питання до самостійного опрацювання: основні моделі життєвого циклу проекту, визначення терміну окупності проекту			
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття			
Тема 3	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція. Організація проектно-орієнтованої діяльності		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота № 2 Планування проектних робіт: визначення складу, тривалості робіт і зв'язків між роботами	Звіт з лабораторної роботи	10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Питання до самостійного опрацювання: розподіл обов'язків, повноважень та відповідальності між учасниками в різних типах проектів			
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття			
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція. Управління предметною сферою проекту		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота № 3 Ресурсне планування проекту	Звіт з лабораторної роботи	10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Питання до самостійного опрацювання: управління змінами в проекті			
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття			

Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>				
	Лекція	Проблемна лекція. Методи оптимізації основних параметрів проекту			
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота № 4 Оцінювання вартості проекту. Оптимізація проекту	Звіт з лабораторної роботи	3	10
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Питання до самостійного опрацювання: стохастичні мережеві моделі			
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття					
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>				
	Лекція	Лекція Автоматизація функцій управління проектами			
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота № 5 Контроль виконання проекту	Звіт з лабораторної роботи	3	10
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	Письмова контрольна робота		10
Підготовка презентації на основі аналітичного розгляду наукових публікацій з проектного аналізу.		Презентація		40	

Рекомендована література

Основна

1. Демиденко М.А. Управління проектами інформатизації : навч. посіб. / М.А. Демиденко. – Д. : Нац. гірн. ун-т., 2014. – 114 с.
2. Морозов В.В. Управління проектами: процеси планування проектних дій / І.В. Чумаченко, В.В. Морозов, Н.В. Доценко, А.М. Чередниченко: підручник з грифом МОН України. – К.: “КРОК”, 2014. – 673 с.
3. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.
4. Петренко Н.О. Управління проектами / Н.О. Петренко., Л.О. Кустріч, М.О. Гоменюк: навч. посіб.; рекоменд. МОН / Уманський нац. ун-т садівництва. – К.: ЦУЛ, 2017 – 242 с.
5. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 181 с.

Додаткова

6. Тесля Ю.М. Інформаційні технології управління проектами / Ю.М. Тесля. – Київ, КНУБА, 2013. – 120 с.

7. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide). Sixth Edition. Project Management Institute, 2017. – 800 p.
8. Gurjar N. A Forward Looking Approach to Project Management. Tools, Trends, and the Impact of Disruptive Technologies. Springer Singapore, 2017. – 414 p.
9. Henrik Kniberg, Mattias Skari, Kanban and Scrum - making the most of both. Publisher, Lulu.com, 2010. – 120 p.
10. Lehmann Oliver F. Situational Project Management. The Dynamics of Success and Failure. Templates. Auerbach Publications, 2016. – 298 p.

Інформаційні ресурси

11. Microsoft Project - календарное планирование проекта. Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=VuNAmlzgDGo>
12. MS Project: учебный курс. Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=TgE0ANwovBc>
13. Управління проектами для творчих команд. Agile в дії. Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=MXQx_Fnbf10
14. Проектний менеджмент. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5222>